

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. Confirmatur ex aliis rationibus affirmatiua sententia. Et etiam in fauorem Familiæ laicæ Episcoporum. Ex quo infertur, quid est sentiendum de famulis Clericorum, & Scholasticorum, qui ad tempus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

gio forti, quia in Prouincia sua habet iurisdictionem ordinariam, quam habet Episcopus in sua Diocesi, probat Fagundez in Decalog. tom. 1. lib. 2. cap. 41. n. 22. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto, cap. 10. num. 10. Gomez in Bullam Cruciata, clausul. 10. num. 61. Merolla in Theolog. Moral. tom. 3. disputat. 7. cap. 5. difficult. 8. dub. 21. num. 491. Molina de iustitia, tract. 5. disput. 9. num. 7. Gutierrez in Can. quast. lib. 1. cap. 11. nu. 5. Gonzales in Regul. 8. Cancellar. gloss. 21. numer. 36. Azorius part. 2. lib. 2. c. 27. quast. 5. Gratianus in disceptat. forens. cap. 2. 26. num. 2. & 3. Sanchez de Matrimonio, libr. 1. disput. 28. num. 27. & lib. 8. disput. 28. numer. 4. Abbas in cap. 1. de offic. legat. num. 2. & 3. Ancharanus cap. 1. in fine, num. 5. de transact. Barbatius de Cardinal. Legat. quast. 5. n. 17. & alij communiter: & ideo exercet omnia quae per Ordinarios exercentur ratione ordinariae potestatis, vt patet ex Abbate in cap. quod transactionem, de offic. legat. num. 9. & alius quos citat & sequitur Fragofus in Regim. Christ. Republicae, p. 1. lib. 5. disput. 13. num. 67. Vnde Calderinus consil. 11. docet, quod quicquid potest Episcopus in Diocesi respectu iurisdictionis potest Legatus in sua Prouincia Imò Legatus est super omnes Ordinarios tanquam Summi Pontificis vices gerens ex cap. 2. de legat. in 6. & ibi Doctores communiter. Ergo sicut familia Laica Episcopi gaudet privilegio fori, ita & a fortiori Nunciij Apostolici gaudere debent. Et ideo tota difficultas est. An familia Episcopi tali gaudeat privilegio: nam Moscosius negat, vt visum est. Sed prorsus contrariam sententiam amplectendam esse existimo, quam Cardinalis Tufchus tom. 3. littera E. conclus. 27. nu. 2. 1. Inlius Clarius in prax. criminal. §. finali. quast. 35. n. 18. Ioannes de Monte Sperello penes Calcanem consil. 72. Gratianus decis. Mar. 333. numer. 2. Capius dec. 22. num. 1. Suarez in Thesauro recept. sentent. ver. Clericus, mon. 129. & Farinacius quast. 8. num. 40. communem vocant; & ita reuera est, vt patet tam inter recentiores quam veteres: vnde visum est mihi hic per extensum apponere omnes Doctores qui illam tenent. Et hi sunt praeter supra dictos.

Abbas in dicto cap. finali, de offic. Archid. nu. 5. & in cap. cum non ab homine, de iudic. num. 2. & cap. 1. de for. compet. num. 6.

Hostenis in dicto c. finali. n. 14.

Ioannes Andreas num. 15.

Butrius num. 2.

Ioannes Antonius de Nigris in Extranag. vnic. n. 89. de vit. & honest. Cleric.

Calcanem consil. 71. num. 4.

Burlatus consil. 25. num. 43. lib. 1.

Natta consil. 576. n. 5. in fin. lib. 3.

Bombinus consil. 10. num. 10.

Vinius decis. 116. num. 1.

Ambrosius Machin. Archiepiscopus Calaguritanus in resolut. pro iurisdict. Ordin. Milit. art. 6. n. 58.

Bosius tit. de for. compet. num. 127.

Decianus in tract. criminal. tom. 1. lib. 4. c. 4. num. 47. & 57.

Maurus Burgius de modo procedendi ex abrupto, q. 65. num. 77.

Martilius consil. 67. num. 60.

Sbrofius de Vicario Episcop. lib. 2. q. 147. n. 2.

Alouius Leo in Authen. Cassa, mem. 23. C. de sacrosanct. Eccles.

Franciscus Leo in Thesau. for. Ecclesiastic. p. 1. c. 11. num. 17. & 18.

Belluga in Spec. Princ. rubr. 11. §. videntium. n. 6.

Villalobos in commun. opinion. littera E. n. 33.

Menchius de arbitr. cas. 561. n. 13.

Alderanus Mascardus de stat. inter. concl. 1. n. 135.

Carolus de Grassis de effect. Cler. 1. n. 128.

Sup hoc in fra in Ref. 8. paulo post initium, & in alius eius annot. & lege etiam infra doctrina & declaraciones Ref. 4.

Barbosa de potest. Episc. p. 3. allegat. 107. n. 9.

Antonius de Marinis Quotidian. res. lib. 1. c. 17. n. 1. me citato.

Mauricius Alzedo in prax. Episcop. part. 1. cap. 12. num. 77.

Gauantus in Enchirid. Episcop. ver. familiares Episcop. num. 2.

Hermanus Stampo de seruit. person. c. 7. n. 6.

Marius Antonius variar. resolut. lib. 1. resolut. 75. num. 1.

Belletrus in disquis. Cler. p. 1. tit. de favore cler. real. §. 1. num. 15.

Guazzinus in defens. reorum, tom. 1. defens. 20. cap. 9. num. 23. & 24.

Trentacinquus variar. resolut. lib. 2. tit. de for. compet. resolut. 1. num. 1.

Giurba consil. 70. n. 2. & consil. 88. n. 1.

Campanili in diuers. iur. Canon. rubric. 9. cap. 9. num. 12.

Riccus part. 2. decis. 192. & part. 1. decis. 69. & p. 4. decis. 292. & in prax. tom. 1. resolut. 451. n. 5.

Grassius in decis. aur. part. 2. lib. 3. c. 5. n. 26.

Carleualius de iudic. disput. 2. quast. 6. sect. 3. n. 427. & 509.

Curia Philippica tom. 1. p. 1. §. 1. n. 15.

Monte Allegro in Praxi ciuili. lib. 1. c. 9. n. 249.

Genuenfis in Praxi, cap. 3. n. 3.

Cenedus in Quast. Canon. q. 4. n. 26.

Ciatlinus in controuers. forens. c. 20. n. 14.

Duardus in Bull. C. ena. lib. 2. Cap. 15. q. 8. n. 2.

Thefaurus decis. 22.

Narbona in Recopil. lib. 4. titul. 1. leg. 20. gloss. 12. num. 9.

Simeon Rao in dubijs de immunit. Eccles. fol. 64.

Reginaldus tom. 1. lib. 5. c. 23. n. 354.

Torreblanca in prax. iur. spir. lib. 15. c. 6. n. 56.

Baiardus in additionibus ad Iulium Clarum, §. finali, quast. 36. num. 2.

Angelus in summa, ver. famulus. n. 6.

Bellouif. in prax. crim. tit. de iniur. num. 43.

Squillante de privileg. Cleric. c. 7. n. 54.

Bonacina in Bullam C. ena. disput. 1. quast. 16. punct. 3. num. 7.

Paramus in respons. 2. pro iuris. Sancti Officij.

Carolus Episcopus Nouariensis in comment. ad c. de offic. Archidiacon. penes Gatticum in allegat. pro Ecclesia, fol. 339.

Megalius in prompt. tom. 2. ver. familia. n. 10.

Seacia de iudicij. lib. 1. c. 11. n. 22.

Suarez in commun. opinion. ver. Clericus, n. ...

Zambellus in Reper. Mer. ver. Ecclesia quoad eius libertatem, num. 10.

Et tandem claudam hoc agmen Doctorem cum Hispano Roderico Acugna dignissimo Archiepiscopo Bracarenfis in Decretum Gratiani, part. 1. dist. 32. cap. 10. num. 11. vbi sic ait. Notabis famulos Episcoporum, etiam si saeculares sint, nullatenus posse a saeculari iudice iudicari tam in ciuilibus, quam in criminalibus, & est communis opinio. Ita ille.

RESOL. III.

Confirmatur ex alijs rationibus affirmatiua sententia? Et etiam in fauorem familia laica Episcoporum? Ex quo inferunt, quid est sentendum de famulis Clericorum, & Scholasticorum, qui ad tempus seruiunt, & de privilegio concesso domino, & marito pro illorum seruis, vxoribus, &c. Ex part. 6. tract. 2. Resol. etiam 3.

§. 1. Proband

5. **P**robant supra citati Doctores hanc opinionem ex cap. fin. de offic. Archidiaconi in quo prætebat Archidiaconus aliquos Diocesis Senonensis debere prius conueniri coram ipso, quam coram officiali Archiepiscopi; tum de iure communi ratione proprii Territorij, tum de consuetudine: & sicut à iurisdictione inferioris nouerat esse exemplum Episcopum, cuius respectu & illius homines & familiares gaudent eodem priuilegio; propterea Archidiaconus exceptis à sua iurisdictione cognitionem causarum Episcopi: unde ex hoc concludenter contra Moscosum inferunt omnes Doctores citati, familiares Episcopi gaudere priuilegio fori. Probatur secundò ex text. in cap. Ecclesiarum seruos, qui licet loquatur de seruis perpetuis & ascriptitijs, Doctores tamen citati ex connexionie materia docent & inferunt familiares Episcoporum fori priuilegio gaudere.

2. Probatur tertio hæc opinio, præter alia iura à supra citatis Doctoribus adducta, ex rationibus. Quia vt optimè obseruat Gratianus tom. 3. cap. 340. num. 1. & alij, priuilegium, quod habet Episcopus, tanquam principalis & caput, trahi debet etiam ad eius membra accessoria & appendices; cum igitur famuli Episcoporum, vt quid accessorium ad ipsos Episcopos habentur; ita sine eis stare nequeant; merito hac ratione ad eos hoc priuilegium fori protrahi debet, ex cap. quantis. de priuileg. & cap. liceat, eod. tit. in 6. Vnde in Authent. habita. Cod. si filius pro patre, priuilegium fori concessum scholasticis, comprehendit etiam eorum famulos & seruos, qui ad tempus seruiunt, vt obseruat ibidem. Baldus & Salicetus. Et quòd priuilegium Domini extendatur ad eius famulos tradit Albericus in leg. 1. Cod. de Episcop. & Cleric. num. 4. persona enim exempta ab alicuius foro, videtur etiam exempta tota eius familia ex cap. 1. de priuileg. in 6. ex leg. non aliter, ff. de iudic. & leg. 2. Cod. de Episc. & Cleric. maxime, vt docet Oldradus consil. 293. num. 5. quando Dominis redderetur incommodior vius familiarium. Ergo, &c.

3. Nec valet dicere, quòd priuilegia tanquam stricti iuris non debent extendi, vt patet ex cap. priuilegia, de regul. iur. in 6. Priuilegium ergo concessum Episcopo non debet extendi ad famulos Laicos. Nam respondeo primò priuilegium extendi seu comprehendere personas connexas ipsi priuilegiato: sicuti videmus priuilegium concessum emptori, dici concessum & venditori; cum vnum sine altero esse non possit, ex quo sunt duo correlatiua, vt obseruat Romanus consil. 180. num. 4. & Iason. in l. non tantum. num. 12. ff. de re iudic. Sic etiam de priuilegio concessio marito intelligitur comprehendere uxorem, quæ ipsi marito connexa esse dicitur, vt in specie tradit Baldus in sua Margarita, in ver. priuilegium. Respondeo secundò quòd priuilegium immunitatis Ecclesiasticæ est fauorabile, vt tradit Gratianus tom. 2. disp. 340. num. 21. & idè extendendum, vt docet Gambacurta de immunitat. lib. 4. cap. 3. n. 7. Decianus consil. 80. num. 19. & 21. lib. 3. Ambrosinus de immunitat. cap. 10. num. 7. & alij quos citat & sequitur Farinacius in append. de immunitate, cap. 2. num. 21. & Sperellus decis. 63. num. 10. Adde quòd licet priuilegium personale non egrediatur personam ex leg. sordidorum, Cod. de excusat. num. Tamen ad hoc rectè responderet Magalius tom. 2. variar. resolut. 122. num. 8. priuilegium fori in nostro casu per se & principaliter esse personale quoad Episcopos; sed accessorie propter eius fauorem pertinere etiam ad familiares commensales ex Baldo in l. 2. noi. 3. Cod. de Episc. & Cler. Grammatico voto crim. 33. n. 20. & alijs. Ergo, &c.

4. Nec obstat, quòd ex hac doctrina sequeretur famulos etiam Clericorum gaudere priuilegio

fori: sed hoc dicere est absurdum secundum Moscosum num. 38. Ergo, &c. Nam respondeo primo hanc sequalem apud plures Doctores non esse absurdam, quos videre poteris apud me ipsum in part. 3. tract. 1. resol. 47. Vel etiam respondeo secundò cum Menochio de arbitrar. lib. 2. cent. 4. cas. 562. n. 13. hoc tantum procedere in famulis Episcoporum: quibus multa conceduntur, quæ alijs non sunt permittenda; vt etiam obseruat Guazinus tom. 1. defens. 20. cap. 9. n. 23. & ex Calcaneo consil. 72. Cardinalis Tuschus tom. 3. lit. E. conclus. 27. num. 31. Antonius Capicius in decis. 12. num. 1. Gratianus decis. Mar. 133. n. 2. Thesaurus decis. 22. & tradit Austerius tract. de potestat. secul. in Eccles. reg. 2. num. 36. & alij: patetque ex cap. fin. de sent. & re iudicat. in 6. cap. fin. de priuilegijs, & c. quia periculosum, de sentent. excomm.

Quæ hic est sup. in tr. 2. Ref. 160. §. 2. & in alio eius annot.

RESOL. IV.

Ex declaratione Sacrae Congregationis approbata à S. D. N. Urbano VIII. etiam affirmatiua sententia confirmatur.

Et hoc etiam non solum pro familia laica Episcoporum Diocesanorum, sed etiam pro familia Episcopi Titularis.

Et in S. vlt. huius Resolutionis deciditur quod in consuetu opinionum iudices illam amplecti debent, quæ fauet Ecclesie.

Et docetur, quod in dubijs opinionibus Summus Pontifex decernere potest, qua sit verior, & sequenda. Ex part. 6. tract. 2. Ref. etiam, 4.

5. **E**t ideo ex omnibus supradictis nostram sententiam factò verbo cum Sanctissimo canonizauit sacra Congregatio, vt ego adnotauim in p. 4. tract. 1. resol. 30. Quam etiam militare in Episcopis Titularibus eadem sacra Congregatio determinauit; vt ego obseruauim in part. 5. tr. 1. resol. 25. Vnde visum est mihi etiam hic apponere Epistolam Eminent. Cardinalis Gypsi ad Eminentissimum Cardinalem Columnnam in fauorem Illustrissimi Domini mei Comitiss D. Alphonsi Gonlagæ Archiepiscopi Rhodiensis tenoris sequentis.

Quæ hic est sup. in tr. 2. Ref. 182. &c.

Quæ hic est sup. in tr. 2. Ref. 184. & in tr. 1. Ref. 16. §. Tertio & annot.

EMINENTIS. ET REVEREND. Signor. mio Oss.

Duendo Monsignore Gonzaga Arcivescovo di Rodi godere l'essentione douuta à Vesconi rispetto à beni e coloni; e anco il priuilegio del foro rispetto alli Ministri e familiari di lui, conforme à la resolutione altra volta fatta da questa Sacra Congregatione: E perche la detta essentione e priuilegio non vengono manutenute e difese dal Vescono Diocesano, come egli è tenuto. Perciò questi Eminentissimi miei Signori, doppo matura consideratione sono venuti in parere che V. Emin. come Metropolitanò si compiacca supplire con la molta sua pietà, prudenza & zelo, che non siega pregiudicio alcuno alla giurisdictione, & immunita Ecclesiastica. Es il detto Prelato non resti priuo della sudetta essentione è priuilegio. E le bacio humilmente le mani. Roma li 21. di Agosto 1638.

Di V. Eminentissimi. Reuer.

Humiliss. & Affectionatiss. Seruitore Il Cardinal Gressi.

FRANCESCO PAVLVCCI Segretario della Congregatione.

Sed